

Fotograf
Festival
#4

DISKUZNÍ
FÓRUM
DISCUSSION
FORUM

Stadium zrcadla

Pátek 3. října 2014
14–18 h

The Mirror Stage

Friday, October 3, 2014
2–6 pm

www.
fotografestival.cz

PROGRAM

- 14 h
2 pm
- I   Katarzyna Majak^{PL}
Fotografie a „ted“
Photography and Now
- II   Margaret Iversen^{UK}
Thomas Demand a prostor paměti
Thomas Demand and the Space
of Memory
- III   Václav Hájek^{CZ}
Ruchy a nehody ve fotografii.
*Od neviditelného k viditelnému
a zpět*
Disruptions and Accidents
in Photography: *From the Invisible
Towards the Visible and Vice Versa*
- 16 h
4 pm
- IV   Karen Irvine^{USA}
Duchové a klamy. *Zviditelňování
neviditelného v současné fotografii*
Ghosts and Guile: *Visualizing
the Invisible in Contemporary
Photography*
- 16.30
4.30 pm
- V   Patrizia Munforte^{CH}
Nespolehlivý obraz. *Portréty
zesnulých v rané fotografii*
The Unreliable Picture:
*The Deceased as a Sitter in Early
Photography*

Pátek 3. října 2014
14–18 h

Friday, October 3, 2014
2–6 pm

I

II

III

IV

V

Pozvané hosty představí a diskuzi povede Johana Lomová. Všechny příspěvky včetně následné diskuze budou simultánně tlumočeny do češtiny, resp. do angličtiny

The forum speakers will be introduced and the discussion will be moderated by Johana Lomová. All presentations including the subsequent discussion will be simultaneously interpreted into Czech or English.

Katarzyna Majak Fotografie a „ted“

Tento příspěvek bude zaměřen na možnost využití fotografie jako metody pro analýzu známého paradoxu času: minulost už neexistuje, budoucnost ještě neexistuje a je jenom „ted“, které však nelze uchopit. „Ted“ nám uniká právě svým skokem z „ještě ne“ do „už ne“. Je fotografie pokusem zachytit „ted“ přímo ve skoku? Pokud ano, může se jí to vůbec podařit? Podíváme se blíže na to, jak fotografie pracuje s paradoxním „ted“ ve vztahu ke struktuře času.

Katarzyna Majak získala doktorát na Akademii výtvarného umění v Poznani. Je uměleckou ředitelkou a členkou programové rady varšavského festivalu Photo Days. Je kurátorkou a koordinátorkou fotografických výstav v rodném Polsku i v zahraničí. Přednáší dějiny polské a východoevropské fotografie a sběratelství fotografie (videňský festival PhotoBook, Maďarský dům fotografie Mai Manó v Budapešti). Kurátorsky koncipovala soukromou fotografickou sbírku „Many Hands Make Light Work“ (Více rukou ulehčí práci). Přispívá do časopisů Kwartalnik Fotografia, Cafe Creme, Fotograf Magazine, Archivo Magazine, 1000 Words Photography Magazine, Format, EXIT a řady katalogů. Spolupracovala na publikaci LAB EAST–30 Photographers from Eastern Europe (Východní laboratoř – 30 fotografií z východní Evropy). Je ředitelkou varšavské pobočky umělecké neziskové organizace Slideluck.

Katarzyna Majak Photography and Now

The talk will deal with photography as a method of coping with the well-known paradox of time—since the past no longer exists, the future does not exist yet, there is only “now,” which appears not tangible. “Now” eludes us in its leap from “not-yet” to “already not”. Is photography an attempt to capture the “now” in its leap? And if so, how successful may it be? We will look at how photography explores the paradoxical status of “now” within construction of time.

Katarzyna Majak received her PhD from Poznan Academy of Fine Arts. Artistic Director and member of Programme Board of Warsaw Photo Days. Curates and coordinates photography

shows in and out of her native Poland; lectures on Polish and Eastern European photography as well as photography collecting (Vienna PhotoBook Festival, Mai Mano House Budapest). Curator of “Many Hands Make Light Work” private photo collection. Wrote for Kwartalnik Fotografia, Cafe Creme, Fotograf Magazine, Archivo Magazine, 1000 Words Photography Magazine, Format, EXIT, LAB EAST–30 Photographers from Eastern Europe, and numerous catalogues. Slideluck Warsaw Director.

Margaret Iversen Thomas Demand a prostor paměti

Thomas Demand vyrábí a fotografuje 3D modely místností a budov. Záměrně si vybírá prostory, které jsou nějakým způsobem poznamenané minulostí. Ve svém příspěvku se pokusím rozvinout myšlenku, že Demandova tvorba tematizuje krizi paměti, která souvisí s vyspělými technologiemi reprodukce a masových médií. Žijeme v době, kdy technologie přetvořila samotnou strukturu prožitku. Je tedy možné znovu objevit něco, co by se podobalo „autentickému prožitku“, jak o něm hovořil Walter Benjamin? Demand nabízí odpověď na tuto otázku právě tím, že poukazuje na „rozmazané stopy zanechané v médiích“ a „vypálené do našich myslí“ v souvislosti s různými exponovanými událostmi, jako byla například smrt princezny Diány (Tunel, 1999) nebo únos a zavraždění malého chlapce (Hospůdka, 2006). Ve svých pečlivě vytvořených modelech a jejich fotografiích zachycuje právě tyto vizuální „zbytky“ a neznatelné stopy minulosti. Rozzobává v nich polovědomé či podvědomé vjemy, které dokážou propojit individuální a kolektivní paměť a uchovat tak určitý prožitek nebo zkušenost.

Margaret Iversen je profesorka na Katedře filozofie a dějin umění na University of Essex. Je autorkou řady publikací, například Alois Riegl: Art History and Theory (Alois Riegl: Dějiny umění a teorie), Beyond Pleasure: Freud, Lacan and Barthes (Za hranicemi rozkoše: Freud, Lacan, Barthes), Chance (Náhoda) a Writing Art History (Jak psát o dějinách umění), přičemž poslední zmíněný titul vznikl ve spolupráci se Stephenem Melvillem. Spolu s Diarmuidem Costellem editovala zvláštní vydání časopisů Art History („Fotografie po konceptuálním umění“) a Critical

Inquiry („Aktivita a automatismus“). V současnosti pracuje na knize *Photography, Trace and Trauma* (Fotografie, stopa a trauma).

Margaret Iversen

Thomas Demand and the Space of Memory

Thomas Demand's practice of making and photographing models needs to be understood in a way that can account for the particular choice of spaces haunted by the past. My lecture will develop the thought that Demand's work is about a crisis of memory tied to advanced technologies of reproduction and mass media. In an age where technology has transformed the very structure of experience, is it possible recover something analogous to what Walter Benjamin called authentic experience? Demand's answer to this question can be found in his practice of alluding to "blurred traces left in the media" and "seared on our minds" by certain highly charged incidents such as the death of Princess Diana (Tunnel, 1999) or the kidnap and murder of a boy (Tavern, 2006). These visual residues, invisible traces, form the basis of his hand-crafted documentary photographs. He finds within these traces the kind of semi-unconscious material capable of synthesizing individual and collective memory and sustaining experience.

Margaret Iversen is Professor in the School of Philosophy and Art History at the University of Essex. Her books include *Alois Riegl: Art History and Theory*, *Beyond Pleasure: Freud, Lacan and Barthes*, *Writing Art History* (with Stephen Melville) and *Chance*. She recently co-edited with Diarmuid Costello special issues of journals: "Photography after Conceptual Art" for *Art History* and "Agency and Automatism" for *Critical Inquiry*. A book called *Photography, Trace and Trauma* is forthcoming.

Václav Hájek

Ruchy a nehody ve fotografii. *Od neviditelného k viditelnému a zpět*

Tento příspěvek se bude zabývat podílem toho, co bylo původně nechtěné, náhodné nebo chybné

ve fotografii. Ruchy a nehody jsou pro fotografii mnohdy velmi inspirativní. Vznikají jako následky technických poruch a problémů nebo v důsledku neplánovaných událostí v prostoru mezi fotografickou reprezentací a zobrazovanou realitou. To, co bylo původně nehodou, se posléze občas označovalo za nový typ obrazu. Výklady těchto zvláštních obrazů se velmi různí: někdy se označují za vizuální reprezentaci neviditelných podmínek, jako je třeba teplota, jindy se považují za projevy spirituální reality atd. Jedná se o fotografické „pa-obrazy“ (after-images), fotografický aparát se tu chová jako subjekt se svými fantaziemi, halucinacemi, sny. Fotografie zde nejlépe ukazuje svoji autonomii, jedná se o „exemplifikaci“ fotografického média. Z „neviditelného“ (třeba z teploty nebo spirituální energie) vzniká „viditelné“ a z „viditelného“ (třeba hvězdné oblohy) „neviditelné“. Tyto kategorie však nelze rozlišovat jen na základě zvyku a konvencí, ale spíše na pozadí sémiotického rozboru. Chceme uvažovat o fotografii jakožto o autorce obrazu. Využijeme také srovnání s podílem nehody či náhody v tradičním výtvarném umění.

Václav Hájek vyučuje na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. Zabývá se vztahy masové vizuální kultury a umění. Svoje eseje na toto téma publikuje na svém blogu s názvem „Malý teoretik“ (www.maly-teoretik.eblog.cz) a některé z nich shrnul v publikaci *Jak rozpoznat odpadkový koš* (2011).

Václav Hájek

Disruptions and Accidents in Photography: *From the Invisible Towards the Visible and Vice Versa*

This paper deals with such occurrences in photography that had been originally unintentional, accidental and erroneous. Disruptions and accidents are often a great source of inspiration in photography. They are the outcome of technical defects and problems; they can also be the result of incidental events which occurred in the space between the photographic representation and the depicted reality. What originally had been an accident later is labelled as a new type of image. There are various interpretations of such images: Sometimes they are called visual representations of invisible circumstances, such

as the temperature; other times they are seen as manifestations of spiritual reality, etc. In any case, they are the so-called “After-Images”—the result of the photographic apparatus behaving as a subject with its own fantasies, hallucinations and dreams. “After-Images” pose a perfect example of the autonomy of a photographic image; it is an “exemplification” of the photographic medium. The “invisible” (such as temperature or spiritual energy) becomes “visible” and the “visible” (such as the star-strewn sky at night) becomes “invisible”. These categories should not be differentiated only on the basis of habit and convention, but more on the basis of semiotic analyses. We want to think of photography as the author of the image. We will also make use of a comparison of incidental and accidental occurrences in traditional fine art.

Václav Hájek is a lecturer at the Faculty of Humanities of the Charles University in Prague. In his research he focuses on the relationships of mainstream visual culture and art. He is a prolific author of essays on this subject, which he publishes on his on-line blog called “The Little Theoretician” (www.maly-teoretik.eblog.cz). Some of these essays were compiled in a publication called *How to Discern a Trash Bin* (2011).

Karen Irvine

Duchové a klamy. Zviditelňování neviditelného v současné fotografii

Tento příspěvek se bude věnovat pracím autorů, z nichž každý přistupuje k tvorbě odlišným způsobem: někteří prostřednictvím fotografie zachycují jevy nebo události lidskému oku neviditelné, tzn. používají fotografii jako vědecký nástroj, kterým je možné něco odhalit; jiní umělci ve svých pracích poukazují na to, že ve světě existuje cosi skrytého, co sice není vidět na fotografiích, ale vyvolává to určité představy v lidské mysli; a třetí skupina umělců svými fotografiemi vytváří iluzorní, fiktivní svět reprezentace, který napodobuje a zároveň vytváří náš vztah k realitě. Tito fotografové byli vybráni neboť se jejich práce vztahuje k otázkám položeným v rámci tohoto diskuzního fóra: “Je možné fotografii použít jako důkaz o existenci paranormálních jevů? Vidí fotoaparát do našich duší?” Všichni diskutovaní umělci stavějí na naši

neochvějně víře v pravdivost fotografie. Někdy díky ní odhalí skutečná tajemství, ale většinou rozkrývají naši vnitřní touhu odhalit něco ve fotografii.

Karen Irvine je kurátorka a náměstkyně ředitelky Muzea současné fotografie při Columbia College v Chicagu (MoCP). Uspořádala přes 45 výstav současné fotografie nejen v MoCP, ale i v Hyde Park Art Center, Rockford Art Museum, na Mezinárodním festivalu fotografie v čínském Li-šuej, Fotografickém bienále v jihokorejském Tegu a na New York Photo Festival. Její texty byly uveřejněny v řadě publikací, mezi jinými v časopisech FOAM, Art on Paper a Contemporary či v monografiích, například Ann Lislegaard: *Eyes Wide Open* (Doširoka otevřené oči); Paula McCartney: *Non-flights of Fancy* (Ne-vzletné fantazie) a Barbara Probst: *Exposures* (Odhalení). Vystudovala francouzštinu a mezinárodní vztahy na Tufts University v Medfordu (titul BA), dále fotografii na pražské FAMU (MA a MFA) a dějiny umění na University of Illinois v Chicagu (MA).

Karen Irvine

Ghosts and Guile: Visualizing the Invisible in Contemporary Photography

This paper will explore works by artists who take various approaches: those who use photography to capture a phenomenon or occurrence that the eye cannot, using it in a scientific manner to “detect” something, artists whose work suggests something hidden in the world that is not visible in the photographs but rather in the mind, and artists whose work creates an illusionary, fictional world of representation that mimics and mediates our relationship to reality. Photographers discussed have been chosen in response to questions posed in the discussion forum description: “How does photography relate to the occult? Can photography be used as proof of the existence of paranormal phenomena? Can photography offer a glimpse into the human soul?” All of the artists presented use our fundamental belief in photographic truth to sometimes reveal real mysteries, but more often to expose our inherent desire to read something in photographs.

Karen Irvine is Curator and Associate Director of the Museum of Contemporary Photography at Columbia College Chicago. She has organized over forty five exhibitions of contemporary photography, at the MoCP and other venues including the Hyde Park Art Center; Rockford Art Museum; Lishui International Photography Festival, China; Daegu Photography Biennale, South Korea, and the New York Photo Festival. Irvine has contributed texts to many publications including FOAM, Art on Paper and Contemporary magazines and monographs including Ann Lislegaard: Eyes Wide Open, Paula McCartney: Non-flights of Fancy, and Barbara Probst: Exposures, amongst others. She has a BA in French and International Relations from Tufts University, Medford, MA, an MFA in photography from FAMU, Prague, Czech Republic, and an MA in art history from the University of Illinois at Chicago.

Patrizia Munforte

Nespolehlivý obraz. *Portréty zesnulých v rané fotografii*

Tématem příspěvku je raná portrétní fotografie zesnulých, kteří jsou naaranžováni jako by byli živí. Zaměřím se blíže na konkrétní fotografický portrét z poloviny 19. století, v němž byly uplatněny strategie zobrazení mající za účel vyvolat nejednoznačný dojem: portrétovaný není ani živý ani mrtvý. Mou tezí proto je, že portrétní fotografie představuje nespolehlivý obraz, který divákovi vnucuje specifické čtení a tím pádem narušuje jeho zaběhnuté vzorce vnímání. Použiji metodu „close reading“, důkladného rozboru díla, abych ukázala, že určité aspekty čtení fotografie mohou portrét zesnulého začlenit do mytického kontextu.

Patrizia Munforte je doktorandka a vědecká asistentka na Katedře dějin umění na Univerzitě v Curychu. Tématem její disertační práce jsou portréty zesnulých a pamětní portréty v piktorialismu a fotografii 19. století. V roce 2012 získala grant Nadace Hanse a René Müller-Meylanových (v Basileji) a v roce 2013 vědecký a cestovní grant od nadace Terra Foundation for American Art. V roce 2012 spolupracovala s profesorkou Bettinou Gockel (ed.) na publikaci *American Photography: Local and Global Contexts* (Americká fotografie: lokální a globální kontexty).

Patrizia Munforte

The Unreliable Picture: *The Deceased as a Sitter in Early Photography*

The presentation focuses on the early portrait photography of the deceased staged as a living person. I will take a closer look at one particular photographic portrait from the mid-19th century which operates with strategies aimed at generating ambivalent perception and demonstrates the extreme oscillation of the appearance of the sitter between life and death. The argument is that the posthumous portrait photography is an unreliable picture which induces a specific legibility and hence affects our usual gaze patterns of looking at the image. On the basis of a close reading, I will demonstrate that specific aspects of reading a photograph may position the portrait of a deceased person in a mythical context

Patrizia Munforte is a doctoral candidate and research assistant at the Art History Department of the University of Zurich. Her dissertation focuses on portraits of the deceased and memorial images in pictorial arts and photography in the 19th century. In 2012, she was awarded the research grant from the Hans and René Müller-Meylan Foundation (Basel) and in 2013 the Research Travel Grant from the Terra Foundation for American Art. In 2012, Munforte collaborated with prof. Bettina Gockel (editor) on the publication *American Photography: Local and Global Contexts*.

Téma čtvrtého ročníku festivalu – *Vidět a věřit* – vybízí k úvahám nad autentičností fotografického záznamu a nad povahou mechanismů ovlivňujících naše vidění, k hledání hranice mezi skutečností a jejím zobrazením. Zároveň láká ke vstupu do pomyslného prostoru za zrcadlem, ukazuje fotografii jako důkazní materiál pro vědou nepopsané jevy a znejasňuje hranici mezi přirozeným a nadpřirozeným.

Podobně i obsah festivalového diskuzního fóra bude zaměřen na fotografii, která má moc odkrývat skryté, zachycovat neskutečné, na fotografii, na jejímž povrchu jakoby se zdejší skutečnost lámala a propadala se do jiných, iluzorních světů. Walter Benjamin popisuje, že „*fotografie odkrývá optické podvědomí, tak jako psychoanalýza odhaluje podvědomí instinktivní*“; André Bazin se pro změnu o fotografii zmiňuje jako o „*smyslovém přeludu*“.

Jakými mýty byla fotografie v dějinách opředena? Jaký je vztah fotografie k okultním vědám? Je možné fotografii použít jako důkaz o existenci paranormálních jevů? Jak odlišovat mezi obrazem zachyceným na fotografii, obrazem na sítnici našeho oka a skutečností? Vidí fotoaparát do našich duší? Nebo je fotografie jen virtuální kopii neexistujícího originálu? Co když fotografie zrcadlí neskutečnou realitu? Takové a podobné otázky se pokusíme zodpovědět na letošním diskuzním fóru, v rámci kterého budeme v návaznosti na předchozí ročníky pokračovat v debatě o možnostech fotografie.

The fourth edition of the international Fotograf Festival, this time with the motto *Seeing is Believing*, is providing an impetus for contemplation regarding the ways in which the technical image relates to reality, the authenticity of the medium of photography, and the relationship of human consciousness to the technocratic inventions and contraptions of science. The main theme is the imaginary space behind the looking glass, addressing phenomena which exist on the border of scientific comprehension and beyond.

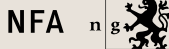
The discussion forum will focus on photography's ability to reveal what remains hidden and to capture a sense of the unreal—where photography, whose surface seems to refract everyday reality, opens up into other, more illusory worlds. As Walter Benjamin wrote, “*It is through the camera that we first discover the optical unconscious, just as we discover the instinctual unconscious through psychoanalysis.*” André Bazin in turn defined photography as a “*sensory hallucination.*”

What myths have become attached to photography throughout its history? How does photography relate to the occult? Can photography be used as proof of the existence of paranormal phenomena? How does one differentiate between images captured by photography, reflected in the retina of the human eye, and reality? Can photography offer a glimpse into the human soul? Or is photography simply a virtual copy of a non-existent original? These are a few of the questions that the forum will address in its 2014 edition, continuing the discussion of previous years regarding the possibilities of photography.

Partneři | Partners

MINISTRY OF CULTURE
CZECH REPUBLIC

Mediální partneři | Media Partners

